

Notat

Februar 2023

Opsporing, tilbud og indsatser til børn og unge af psykisk syge forældre

I midten af januar 2023 udkom en rapport, der er udarbejdet af Syddansk Universitet, som viser, at børn af forældre med psykiske sygdomme får dårligere karakterer i skolen, har en større risiko for at blive anbragt og risiko for selv at få psykiske problemer. I den forbindelse er der spurgt til, hvilke tilbud og indsatser, Ishøj Kommune har til denne gruppe af børn, unge og deres familier.

Hvem er forældre med psykisk sygdom?

”Psykisk sygdom” er en meget bred betegnelse for mange forskellige psykiske problemstillinger. Psykisk sygdom hos nogle forældre kan være svært invaliderende, mens mange forældre med psykiske diagnoser godt kan være gode og relevante forældre for deres børn. Trods diagnoser inden for de psykiske sygdomme er der særdeles vanskeligt at forstå dette som én fælles problemstilling. Det vil derfor være nødvendigt at præcisere begrebet yderligere, hvis det skal give mening at forstå børnenes udfordringer samlet set.

Opsporing af familierne

Sundhedsplejen har i denne forbindelse en helt central rolle i forhold til at blive opmærksomme på forældre med psykisk sygdom. Hospitalerne gør allerede inden fødsel opmærksom på forældre, som kunne have brug for en særlig opmærksomhed, og sundhedsplejen følger op på disse meldinger – bl.a. gennem udvidet sundhedspleje og enkelte tilfælde inddrages også andre fagpersoner – herunder familierådgiverne, som kan henvise til f.eks. familiebehandling. Der er et meget tæt samarbejde mellem sundhedsplejen og familierådgiverne, hvor der er god mulighed for anonym sparring. Der er ligeledes gode betingelser for sparring hos psykologer og tale-/hørekonsulenter.

Denne opsporing og indsats tager ikke afsæt i psykisk sygdom i sig selv. Sårbarheden hos disse forældre kan have mange forskellige begrundelser. Det er dog vurderingen, at der en relativ stor del af disse forældre, som i større eller mindre grad er præget psykiske udfordringer.

Når børnene kommer i dagtilbud og senere i skole, er der et tæt og godt samarbejde omkring de børn, som mistrives. I den forbindelse er der et særdeles velfungerende samarbejde, hvor der er en tværfaglig opmærksomhed på børnenes manglende trivsel og udvikling og den forbindelse også forældrenes udfordringer. Psykisk sygdom hos forældrene er ikke et kriterie for bekymring i sig selv, men det er vurderingen, at vi også her ser relativt mange forældre med psykiske problemstillinger.

Indsatser og tilbud

Vi har Ishøj Kommune ingen tilbud, hvor kriteriet for hjælp er *psykisk sygdom* i sig selv. Disse forældre indgår i meget lang række af forebyggende indsatser. Der er både gruppetilbud og individuelle tilbud, hvor forældrene selv henvender sig f.eks. i åben familierådgivning og i gruppetilbud som f.eks. "De Utrolige År". I rigtig mange tilfælde henvises familien til familiebehandling på Ishøjgård i både korte og lange forløb – og i nogle tilfælde meget intensive forløb. Generelt oplever vi, at rigtig mange af forældrene - især på familieværkstedet - har relativt store psykiske udfordringer og/eller mentale begrænsninger. Derfor er det i en del tilfælde nødvendigt med lange forløb. Selvom familiebehandlingen altid har som mål, at forældrene opnår kompetence som forældre uden støtte fra familiebehandlere, må vi konstatere, at der en del forældre, som har brug en indsats gennem en årrække.

Som det også fremgår af rapporten, er der større risiko for anbringelser af børn, hvor forældrene har psykiske vanskeligheder. Det har vi ikke tal for i Ishøj Kommune, men vi kan klart genkende, at rigtig mange af de forældre, som har børn anbragt, er psykisk syge og/eller er psykisk meget sårbare.

Kunne man gøre mere i Ishøj Kommune for børn, som forældre med psykisk sygdom?

Det kunne man uden tvivl, og man kunne også målrette tilbuddene og indsatserne mere direkte til disse forældre. Det vil først og fremmest kræve en "opsporingsmetode", hvor man mere systematisk identificerede forældre med psykisk sygdom.

Når det er sagt, så er det vurderingen, at Ishøj Kommune allerede har mange forskellige indsatser, som forældrene både kan søge uden at blive "en del af systemet" samt forebyggende indsatser, som kræver faglig vurdering (visitation). Dvs. at der allerede forefindes mange tilbud, som forældre med psykisk sygdom kommer i. Det kunne godt prioriteres, at Ishøj Kommune havde et tilbud specifikt rettet mod denne gruppe af børn, unge og deres forældre. Det vil så kræve en omlægning af de eksisterende tilbud. Det kan dog blive en udfordring at rekruttere til disse tilbud og indsatser, da forældre ikke nødvendigvis tænker, at deres egen psykiske sygdom er relevant for deres evne som forældre, eller fordi de oplever, at deres børns udfordringer skyldes problemstillinger hos børnene. De mange børn og unge, som i disse år diagnosticeres, understøtter i høj grad denne forståelse.

Det forventes i løbet af 2023 at blive udmeldt ekstra ressourcer til unge i forbindelse med regeringens psykiatriplan. Dette indebærer ekstra ressourcer til ungeområdet i Ishøj Kommune i en 4-årig periode. Endvidere er det forventningen, at Ishøj Kommune søger midler i puljen til "Børnehuse", hvor der formentlig er puljemidler til alle kommuner. Denne pulje er målrettet forebyggende indsatser på familieområdet. Den kan være en overvejelse, om det skal prioriteres at målrette disse midler målgruppen.